

Profesní životopis

Mgr. Helena Bendová

Vzdělání:

- 2003 – titul Mgr. na **filmové vědě** na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy, Praha
2000 – půlroční **studijní pobyt** ve Francii, Université Paris VIII – Nouvelle Sorbonne, Paříž

Pracoviště:

Centrum audiovizuálních studií, FAMU
Smetanovo nábřeží 2, Praha 1

Pracovní zkušenosti:

- 1996 - současnost – **publikační činnost**
autorka textů o filmu v různých filmových i nefilmových periodících (např. Cinepur, Iluminace, Kino-ikon, Literární noviny, A2, Dějiny a současnost, Internet, Dok.revue, Umělec)
- 2000 - 2003 – **redaktorka Iluminace a vědecká pracovnice v Národním filmovém archivu**, Praha
redaktorka odborného časopisu s čtvrtletní periodicitou Iluminace a vědecká pracovnice v Oddělení teorie NFA
- 2001 – 2009 – **šéfredaktorka a spoluvydavatelka časopisu Cinepur**, Praha
filmový dvouměsíčník „pro moderní cinefily“ Cinepur byl vydáván Sdružením přátel Cinepuru, jehož jsem byla členkou
- 2003-2006 – **výuka na filmové vědě Filosofické fakulty Univerzity Karlovy**, Praha
výuka probíhající (nejprve) v rámci doktorského studia (seminář analýzy, dějiny kinematografie apod.)
- 2003 – 2009 – **dramaturgyně filmových přehlídek a festivalů**
dramaturgická spolupráce mj. s Letní filmovou školou (sekce Cinepur choice v letech 2004, 2005, 2006), Febiofestem (sekce Autobiografické filmy, 2007) a MFF Rotterdam (sekce českých experimentálních filmů, 2007); dramaturgie a spolupořadatelství přehlídky Cinepur Choice (2008 a 2009)
- 2004 – současnost – **odborná asistentka v Centru audiovizuálních studií na FAMU**, Praha
mezi mnou vyučované kurzy patřily a/nebo patří například: Seminář filmové analýzy, Přehled dějin světové kinematografie, Dějiny filmových teorií, Film a ideologie, Jean-Luc Godard, Nové cesty vyprávění ve filmu, TV a hrách, Autobiografičnost ve filmu, Tělo ve filmu, Umění počítačových her, Divák a film, Současný umělecký film a další
- 2005 – **editorka a překladatelka knihy Jean-Luc Godard. Texty a rozhovory**. MFDF Jihlava, FAMU : Praha, 2005.
sborník textů Jeana-Luca Godarda sestavený spolu s Davidem Čeňkem, podílela jsem se též na překladech části textů
- 2006 – 2009 – **členka rady Fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie České republiky**, Praha
- 2010 – současnost – **odborná redaktorka knih o filmu v Nakladatelství AMU**

odborná redakce například knih: Jacques Aumont: *Obraz*. Praha: NAMU, 2010; David Čeněk: *Chris Marker*. Praha: NAMU, 2012; Jan Bernard: *Jan Němec: Enfant Terrible české nové vlny, 1. díl*. Praha: NAMU, 2014, aj.

- 2011 – současnost – **lektorka semináře psaní o filmu Média a dokument**, Mezinárodní festival dokumentu Jihlava
seminář, v němž vyučuji žánr recenze dokumentárního filmu v odborném tisku
- 2012 – **překladatelka knihy Jeremy Orlebar: Kniha o televizi**. Praha: NAMU, 2012.
- 2013 – současnost – **expertka Státního fondu kinematografie**
expertní posudky píše v oblastech distribuce, publikační činnost, vzdělávání a výchova a filmový festival a přehlídka
- 2014 – **editorka sborníku Společenské vědy a audiovize**. Praha: NAMU (společně s Matějem Strnadem)
sborník kanonických textů ze společenských a humanitních věd vyjevující možnosti promýšlení kinematografie a dalších audiovizuálních médií z hlediska filosofie, sociologie, literární vědy atd.
- 2016 – **autorka odborné monografie Umění počítačových her**. Praha: NAMU.
na základě několikaletého vědeckého grantu vznikla kniha o ambivalentním kulturním statutu počítačových her a jejich inovativních estetických možnostech coby nového uměleckého média
- 2016 – **členka ediční rady Národního filmového archivu**
- 2017 – **externí výuka na Masarykově univerzitě**, v rámci oboru Teorie interaktivních médií, předmět herní studia

Koncepce kandidáta – Helena Bendová

Coby bývalá členka Rady Fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie v letech 2006–2009 a několik posledních let expertka Fondu sleduji s radostí, jaké velké systémové změny k lepšímu za tu dobu Fond prodělal. Pozitivních změn je mnoho: od důrazu na větší transparentnost rozhodování, podpořenou názory expertů a založenou na jasněji definovaných a zveřejněných kritériích hodnocení, přes zajištění stabilního způsobu financování (v současnosti přinášejícího cca 350 milionů ročně na podporu žádostí) až po vytváření promyšlených dlouhodobých i krátkodobých koncepcí, jež se snaží reagovat na nejaktuálnější problémy české kinematografie a zároveň nastavit dlouhodobé priority a tím vytvářet stabilní, pro tvůrce i investory předvídatelné prostředí i do budoucna. Z dalších změn bych pak pochvalně vyzdvihla ještě vznik odborných studií, umožňujících do hloubky reflektovat stav a potřeby české kinematografie pro účely vytváření efektivních strategií podpory, a vznik Dramaturgického inkubátoru. Už před 10 lety, kdy jsem ve Fondu coby radní působila, byl jedním z nejzásadnějších problémů žádostí nedostatek dramaturgického vedení – i velmi slibné projekty kvůli časové tísní či nedostatečným financím leckdy podcenily v tomto ohledu fázi vývoje a ve výsledku pak nenaplnily při samotné realizaci svůj potenciál – proto to považuji za výbornou iniciativu.

Současnou dlouhodobou koncepci Fondu i její uskutečňování v aktuální krátkodobé koncepci hodnotím taktéž pozitivně. Fondu se podařilo vytvořit diverzifikovaný a vyvážený systém podpory rozličných potřebných oblastí. Při zachování primárního důrazu na vývoj a výrobu samotných filmů (cca 80 % finančních prostředků) Fond podporuje i šířeji kultivaci celého filmového prostředí, mj. díky vzdělávání profesionálů, podpoře distribuce včetně rozličných specifických distribučních událostí či VOD platform, podpoře propagace a rozvíjení myšlení o filmu v publikacích a časopisech atd. Pouze takto komplexní a systematická podpora může z dlouhodobého hlediska zajistit, aby kinematografie měla stabilní místo v rámci české kultury a byla konkurenceschopná v situaci, kdy potenciální diváci mají na výběr z mnoha různých způsobů trávení volného času.

S dlouhodobou koncepcí Fondu plně sdílím důraz na podporu kvalitní a zároveň různorodé kinematografie – je třeba podporovat vývoj a výrobu animovaných, dokumentárních, experimentálních i hraných filmů, žánrových i artových, protože jen v této dialogické pestrosti může kinematografie rozvíjet a prozkoumávat všechny své potenciality a naplňovat potřeby různých diváckých skupin. Další podstatnou prioritou je pro mne ve shodě s koncepcí Fondu podpora debutů, a to jak v rámci vývoje tak výroby. Coby dlouholetá pedagožka FAMU vnímám, jak silně konkurenční prostředí studenti na škole i mimo ni zažívají a jaké obtíže zdolávají, když se snaží získat finance na své první projekty coby někdo, kdo má za sebou jen několik málo školních cvičení – tento začátečnický handicap může Fond zdárně kompenzovat tím, že se na podporu a rozvoj začínajících talentů soustředí. Za velmi rozumné považuji klást velký důraz obecně na fázi vývoje a při rozdělování financí

upřednostňovat udělování dostatečné podpory méně projektům než přidělovat malé částky mnoha projektům, z nichž pak stejně není možné dané dílo či projekt kvalitně uskutečnit. Z ekonomického, ale i profesního hlediska považuji za přínosnou také podporu minoritních koprodukcí – častější vznik mezinárodních koprodukcí, k němuž potenciálně vede, umožňuje mj. inspirativní sdílení zkušeností a větší profesionalizaci.

Přestože, jak vidno, podporuji současnou dlouhodobou i krátkodobou koncepci Fondu, v několika spíše drobnějších aspektech bych navrhla mírný posun priorit do budoucna oproti současnému stavu. Jisté rezervy vidím především v podpoře experimentování s novými technologiemi (viz např. VR filmy, 3D filmy) a tvorby stojící v blízkém vztahu ke kinematografii, nicméně nespĺňující zcela definici kinematografického díla (primárně televizní a onlinové seriály a interaktivní filmy). Kinematografie se neustále vyvíjí a proměňuje a už dávno neplatí, že se jedná pouze o filmy promítané v kinosále – Fond by měl reagovat na to, jak se film hybridizuje a proměňuje a podporovat jej i v těchto jeho nových hraničních podobách, pokud nechce ztratit kontakt s diváky. Co se týče seriálové tvorby, tak minimálně určitá její část, zvaná jako Quality TV, představuje díla, která se sice prezentují v televizi či online, ale jsou vytvářena často filmovými profesionály a zakládají si na svých filmových kvalitách co se týče výpravy, kamery, zvuku či vyprávění. Pro kinematografii je tato tvorba v posledních letech silným zdrojem inspirace a také příležitostí k profesionálnímu růstu rozličných filmových řemesel – nejedná se tedy až tak o konkurenci kinematografie, jako spíše o příbuznou či přímo prolínající se oblast audiovize. Na poli kvalitní seriálové tvorby prozatím Česká republika pokulhává za světem a jednou z příčin může být právě i nedostatečná podpora odvážnějších, propracovanějších projektů.

Fond se prozatím k seriálové tvorbě i k tvorbě pracující s novými technologiemi staví poměrně opatrně – v rámci filmových pobídek existuje sice i podpora seriálů, v rámci dotačních okruhů je ale v plánu až od příštího roku určitou částku alokovat (navíc s otazníkem) také na „nové formáty“, a to pouze ve fázi vývoje, nikoli výroby. Jedná se samozřejmě o komplexnější problém i z hlediska financování a případné budoucí novely zákona o audiovizi, protože zákon momentálně navzdory svému názvu coby jediný hodnotný kulturní statek hodný podpory upřednostňuje filmy a nezohledňuje různé jiné možné typy kulturně hodnotných audiovizuálních děl. Spolu s proměnami technologií a vznikem nových hybridních podob filmu je každopádně podle mne nutné na tuto situaci i institucionálně reagovat a promýšlet možné nové typy případné podpory.

Celkově bych se coby případná radní Fondu snažila ve svém hodnocení projektů zohledňovat tři primární kritéria – hledisko umělecké kvality a originality, kulturní přínosnosti spjaté s otevíráním důležitých společenských témat a nakonec i hledisko ekonomické, zohledňující rozvoj kinematografického průmyslu jako takového.

V Praze 9. 12. 2017.